

Аеропорт

Генеральний директор Міжнародного аеропорту Лінкольна Мел Бейкерсфелд і не помітив, як увійшов у круте життєве піке. Негарзди вдома підсилюлися негарздами на роботі: «Боїнг-707» застряг на одній зі злітних смуг. Тим часом Рейс Два «Транс Америка» починає набирати пасажирів. Пілот навіть не підозрює, що єдиною смугою для посадки є саме заблокована «Боїнгом». Але все це абсолютно нічого не важить, коли до аеропорту заходить чоловік, що запланував підірвати себе в одному з рейсів. Він уже поклав вибухівку до своєї валізки, він уже на борту літака...

КУЛЬТРЕАД

АЕРОПОРТ

АРТУР ГЕЙЛІ

КСД

КУЛЬТ**READ**

ARTHUR HAILEY

AIRPORT

A NOVEL

АРТУР ГЕЙЛІ

АЕРОПОРТ

РОМАН

ХАРКІВ
2023. КСД

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2023

ISBN 978-617-15-0194-2 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Публікується за сприяння Doubleday, an imprint of The Knopf Doubleday Group, a division of Penguin Random House, LLC

Перекладено за виданням: Hailey A. Airport : A Novel / Arthur Hailey. — New York : Berkley Books, 2015. — 440 p.

Переклад з англійської *Володимира Куча*

Обережно! Ненормативна лексика!

Гейлі А.

Г27 Аеропорт : роман / Артур Гейлі ; пер. з англ. В. Куча. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2023. — 624 с.

ISBN 978-617-15-0049-5

ISBN 978-0-385-04139-3 (англ.)

Генеральний директор Міжнародного аеропорту Лінкольна Мел Бейкерсфелд і не помітив, як увійшов у круте життєве піке. Негаразди вдома підсилилися проблемами на роботі: «Боїнг-707» застряг на одній зі злітно-посадкових смуг. Тим часом Рейс Два «Транс Америка» починає набирати пасажирів. Персонал аеропорту та літака навіть не підозрює, що на борт піднявся чоловік, який планує підірвати себе в повітрі. Зворотний відлік уже розпочався...

УДК 821.111(71)

© Arthur Hailey, Ltd., 1968, 2000

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад, 2018

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2023

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2023

Ох! Кинув я грубі пута землі.І танцювало небо на сміхосрібних крилах.
З поезії «Високий політ»Джона Гіллеспі Мері-молодшого (1922—1941) колишнього
флайт-лейтенанта¹ Королівських військово-повітряних сил Канади

¹ *Flight Lieutenant* — військове звання, що до 1968 року існувало в Королівських ВПС Канади, та згодом змінилося на звання командира. (Тут і далі — примітки перекладача, якщо не вказано інше.)

Частина перша

18:30—20:30 (центральний часовий пояс)

1

О пів на сьому вечора однієї січневої п'ятниці Міжнародний аеропорт Лінкольна², що у штаті Іллінойс, незважаючи на труднощі, продовжував працювати.

Аеропорт трусило — як і всі штати Середнього Заходу³ — від найноровистішої, найжорсткішої зимової бурі за останню півдюжину років. Вона тривала вже три дні. Тепер, наче гнояки на побитому, ослабленому тілі, то тут, то там, постійно виникали проблемні місця.

Фургон з їжею компанії «Юнайтед Ейрлайнз»⁴, завантажений двома сотнями комплексних обідів, загубився та, найімовірніше, застряг у снігу десь на території летовища. Пошуки фургона — посеред рясного снігопаду й темряви — поки що не мали успіху: ні автомобіля, ні водія знайти не вдалося.

Рейс 111 компанії «Юнайтед» — «ДіСі-8»⁵, без пересадок до Лос-Анджелеса, який втрачений фургон мусив обслужити, — вже на кілька годин відставав від розкладу. Плутанина з їжею затримала б його ще на довше. Подібні затримки через різні причини позначалися на діяльності як мінімум сотні рейсів двадцяти інших авіакомпаній, що використовували аеропорт Лінкольна.

На самому летовищі злітно-посадкова смуга три-нуль наразі не функціонувала, оскільки її заблокував реактивний літак — «Боїнг-707» компанії «Аеро-Мехікан», — чиї колеса глибоко загрузли в заболоченому ґрунті під снігом біля краю смуги. За дві години заповзятої роботи важкий літак не вдалося зрушити ні на дюйм. Тоді «Аеро-Мехікан», вичерпавши всі свої ресурси, звернулася по допомогу до «Транс Ворлд Ейрлайнз»⁶. Авіадиспетчерська служба, чию роботу ускладнила втрата злітно-посадкової смуги три-нуль, запровадила процедури регулювання повітряного потоку, які обмежили обсяг вхідного трафіку, з сусідніх центрів керування повітряним рухом у Міннеаполісі, Клівленді, Канзас-Сіті, Індіанаполісі та Денвері. Незважаючи на це, двадцять вхідних рейсів кружляли ешелонами над аеропортом, у деяких уже закінчувалося пальне. На землі вдвічі більша кількість очікували зльоту. Та поки число затриманих у повітрі літаків можна було знизити, авіадиспетчерська служба наказала зменшити

частоту вильотів. Тим часом перон аеровокзалу, руліжні доріжки⁷, наземні зони чекання дедалі щільніше наповнювались літаками, що очікували зльоту, деякі вже із заведеними двигунами.

Вантажні склади — всіх авіакомпаній — по самісіньку зав'язку були набиті партіями товарів, звичне швидкісне перевезення яких затримала буря. Керівники вантажних перевезень нервово спостерігали за швидкопсувними товарами — оранжерейними квітами з Вайомінгу до Нової Англії; тонною пенсильванського сиру до Анкоріджа, штат Аляска; замороженим горохом до Ісландії; живими лобстерами — для рейсу на північ, — які призначалися для Європи. Лобстери мали б опинитися в завтрашніх меню ресторанів Единбурга та Парижа, де їх розрекламували б як «свіжі місцеві морепродукти», а американські туристи замовляли б їх, не відаючи правди. З бурею чи без, за контрактами повітряний швидкопсувний вантаж повинен прибути до місця призначення свіжим та якнайшвидше.

Особливу тривогу в «Американ Ейрлайнз Фрахт»⁸ спричиняла партія з кількох тисяч пташенят індиків, яких вивели в інкубаторі всього кілька годин тому. Точний розпорядок вилуплення-перевезення — ніби складний бойовий розклад — затвердили ще кілька тижнів тому, ще до того, як індичі яйця поклали в інкубатор. Згідно з планом, живих пташенят мусили доставити на Західне узбережжя протягом сорока восьми годин, за час, поки маленькі створіння можуть проіснувати до першого прийому їжі та води. Зазвичай такий порядок забезпечував майже стовідсоткове виживання. Важливо також зазначити — якщо пташенят погодувати під час перельоту, вони почнуть смердіти, і цей запах протримається в самому літаку ще кілька днів після рейсу. Розклад перевезення птахів уже збився на кілька годин. Та один літак перевели з пасажирського обслуговування на вантажне, тож сьогодні молоді індичата матимуть найвищий пріоритет перевезення, навіть вищий, ніж у «особливо важливих персон». У головному пасажирському терміналі панував хаос. Зони очікування були напхоті напхані тисячами пасажирів із затриманих та скасованих рейсів. Усюди громадилися купи багажу. Широкий головний зал мав такий вигляд, наче Різдвяного вечора у приміщенні «Мейсіз»⁹ вирішили провести футбольний матч.

Високо на даху терміналу нескромний слоган «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ ЛІНКОЛЬНА — АВІАЦІЙНЕ ПЕРЕХРЕСТЯ СВІТУ» цілком сховався під лапатим снігом.

Дивно те, розмірковував Мел Бейкерсфелд, що взагалі ще щось і досі працює.

Мел, генеральний директор аеропорту, — стрункий, цибатий та сповнений дисциплінованої енергії — стояв біля Пульта контролю снігоборотьби (ПКС), що розміщувався у диспетчерській вежі. Він вдивлявся у темряву. Зазвичай з цієї кімнати зі скляними стінами увесь комплекс аеропорту — злітно-посадкові смуги, руліжні доріжки, термінали, рух літаків під час зльоту та приземлення — на вигляд був наче акуратно розташовані елементи конструкції та моделі на макеті, й навіть уночі їхні форми окреслювало світло. Було тільки одне місце, яке дарувало огляд з більшої висоти, — власне авіадиспетчерська служба, яка займала два вищі поверхи.

Але сьогодні тільки бляклі розпливчасті обриси кількох вогнів поблизу змогли проникнути крізь майже чорну пелену бурхливого снігопаду. Мел підозрював, що цю зиму ще кілька років обговорюватимуть на з'їздах метеорологів.

Теперішня буря народилася п'ять днів тому десь у горах Колорадо. При народженні то була дрібна зона низького тиску, не більша за передгірний гомстед¹⁰, і більшість синоптиків у своїх графіках погодного руху повітря або не помітили її, або проігнорували. Ніби з відчуття образи, зона низького тиску одразу ж наповнилася повітрям, наче гігантська злякисна пухлина, й, продовжуючи зростати, кинулася спершу на південний схід, а затим на північ.

Вона перетнула Канзас та Оклагому, тоді спинилася в Арканзасі, набираючи все більшої сили. Наступного дня, товста й монструозна, вона прогуркотіла вгору долиною річки Міссісіпі. Врешті над Іллінойсом буря розгорнулася та майже зовсім спаралізувала штат хуртовинами, морозними температурами та десятидюймовим¹¹ рівнем снігу протягом однієї доби.

В аеропорту десятидюймовим опадам передував тривалий, хоча й дещо м'якший, снігопад. Наразі сніг не припинявся, формуючи з допомогою вітру нові кучугури — поки снігоочисники зносили попередні. Снігоочисні бригади служби технічного обслуговування

були на межі виснаження. За останні години кількох чоловіків відправили додому через перевтому, незважаючи на те що вони періодично використовували кімнати відпочинку, які аеропорт надавав спеціально для таких надзвичайних випадків.

Біля Мела за ПКС сидів Денні Ферроу — який в інші часи обіймав посаду асистента директора аеропорту, а зараз був у ролі начальника зміни — та по радіотелефону зв'язувався з Центром техобслуговування снігоборотьби¹² (ЦТС).

— Ми втрачаємо місця для паркінгу. Мені потрібні ще шість навантажувачів та бригада «банджоїстів» на І-сімдесят-чотири.

Денні сидів за пультом снігоборотьби, який був не зовсім пультом, а радше широкою панеллю з трьома секціями. Перед Денні та його двома помічниками — по одному з кожного боку — простягалося плетиво телефонів, телеавтографів¹³ та радіоприймачів. Навколо розташувалися мапи, графіки та дошки для записів, на яких було зазначено стан і позицію кожної одиниці моторизованої снігоочисної техніки, разом з прізвищами працівників та керівників. На окремій дошці були вказані «банджоїсти» — пересувні бригади, оснащені сніговими шуфлями. Пульт снігоборотьби працював тільки в зимовий сезон. Решту року це приміщення залишалося порожнім та мовчазним.

Лиса маківка Денні рясніла крапельками поту, коли він нашкрябував примітки на широкоформатній карті аеропорту з координатною сіткою. Він повторив своє повідомлення для служби техобслуговування, надаючи йому відтінок розпачливого благання, чим воно, можливо, й було. Тут, нагорі, розміщувався командний пост прибирання снігу. Його керівник мусив бачити аеропорт загалом, обробляти різні вимоги та відправляти техніку туди, де потреба здавалася найбільшою. Та проблема — і, безумовно, причина сильного потовиділення у Денні — крилася в тому, що люди внизу, які потом та кров'ю продовжували виконувати свої завдання, рідко поділяли його погляд щодо пріоритетності.

— Ага, звісно. Ще шість навантажувачів, — протріскотів у гучномовці знервований голос із центру техобслуговування, що стояв на іншому боці аеродрому. — У Санта Клауса їх візьмемо. Він же десь тут мав би пролітати. — Пауза, тоді ще агресивніше: — Є ще якісь тупорилі ідеї?

Обмінявшись поглядом з Денні, Мел похитав головою. Він упізнав голос із гучномовця, той належав одному старшому начальникові бригади, який, мабуть, працював безперестанку, відколи ця буря почалася. Нерви напружувалися до краю в таких ситуаціях, і це зрозуміла річ. Зазвичай після важкої, сніжної зими техобслуговування та керівництво аеропорту проводили спільну чоловічу вечірку, яку вони називали «ніччю примирення». Цього року така неодмінно знадобиться.

Денні розважливо зазначив:

— Ми відправили чотири навантажувачі по фургон «Юнайтед». Вони вже мали б закінчувати.

— Можливо, мали б — якби ми знайшли той сраний фургон.

— Ви його досі не знайшли? Хлопці, ви там чим займаєтесь? П'єте і з дамами балакаєте? — Денні потягнувся та збавив гучність гучномовця, коли відгаркнула відповідь.

— Слухайте, ви там, як пташечки, сидите у своєму паршивому пентхаусі та хоч зелене поняття маєте, як нам тут, у роботі? Може, вам варто з вікон час від часу визирати. Можна опинитися сьогодні на сраному Північному полюсі та навіть не помітити особливої різниці.

— Спробуй у руки похухати, Ерні, — сказав Денні. — Тобі так і тепліше буде, і триндітимеш менше.

У голові Мел Бейкерсфелд відфільтрував більшу частину розмови, хоча усвідомлював: згадані умови поза терміналом — це чиста правда. Годину тому Мел перетинав льотне поле. Скористався службовими шляхами, та, хоча й дуже добре знав планування аеропорту, сьогодні він не без проблем знайшов дорогу, кілька разів мало не заблукавши.

Мел їздив перевірити діяльність ЦТС, і тоді, як і тепер, робота точилася напружена. Якщо ПКС у вежі був командним постом, то центр обслуговування — передовим штабом. Туди заходили й звідти виходили змучені бригади та начальники, по черзі то пітніючи, то замерзаючи, а кількість постійних працівників збільшилася за рахунок допоміжного персоналу — столярів, електриків, сантехніків, клерків, поліцейських. Усіх цих працівників витягли з їхньої звичної служби в аеропорту та пообіцяли півтори ставки, доки не закінчиться надзвичайна ситуація зі снігом. Але вони вже знали, що таке передбачається, коли задовго до цього, наче солдати резерву, репетирували снігові маневри на злітно-посадкових смугах і руліжних

доріжках влітку та восени. Необізнані люди часом вражено спостерігали за механізованими снігоприбиральними бригадами на снігоочисниках, з опущеними плугами й гуркотливими моторами, в спекотний сонячний день. Та якщо хоч хтось висловлював здивування з приводу масштабів підготовки, Мел Бейкерсфелд нагадував їм, що прибирання снігу з робочої зони аеропорту можна прирівняти до очистки шосе завдовжки в сім сотень миль¹⁴.

Як і ПКС у диспетчерській вежі, ЦТС діяв лише заради виконання своїх зимових функцій. То була велика, печериста кімната над гаражем вантажних автомобілів аеропорту, й коли її використовували, там усім керував один диспетчер. Судячи з голосу в радіотелефоні, Мел вгадав, що постійний диспетчер пішов тимчасово відпочити, можливо, поспати в «Блакитній кімнаті», саме так, з ноткою гумору, величали нічліжку снігоприбиральної бригади.

Голос начальника бригади техобслуговування знову зазвучав з гучномовця:

— Ми також переживаємо за той фургон, Денні. Бідний водило-мудак може й замерзнути. Хоча, якщо в нього є кебета, з голоду не помре.

Фургон «ЮЕЛ» з їжею покинув цех бортового харчування авіакомпанії та відправився до головного терміналу майже дві години тому. Його маршрут пролягав уздовж зовнішньої межі аеродрому, така подорож забирала зазвичай п'ятнадцять хвилин. Проте фургон так і не доїхав, й, очевидно, водій заблуdivся й застряг десь у снігу. Виробничо-диспетчерська служба «Юнайтед» спершу була вислала власну пошукову групу, яка, проте, не досягла успіху. Тепер завдання на себе перебрало керівництво аеропорту.

Мел сказав:

— Той рейс «Юнайтед» нарешті злетів, правда? Без їжі.

Денні Ферроу відповів, не підводячи очей:

— Я чув, як командир пояснював усе пасажирам. Мовляв, щоб організувати інший фургон, піде ще година, на борту в них буде фільм та випивка, а в Каліфорнії сяє сонечко. Всі проголосували за те, щоб забратися до дідькової матері звідси. Я б теж так зробив.

Мел кивнув, опираючись спокусі взяти відповідальність на себе й розшукати загублений фургон і водія. Будь-яка діяльність була б для нього терапією. Холод, що супроводжував останні кілька днів,

у компанії з вологою, спричинилися до того, що у Мела защеміла давня військова травма — нагадування про Корею, яке ніколи не полишало його, — й він щойно знову відчув цей біль. Мел переступив на другу ногу, обіперся, щоб неушкоджена ступня перебрала на себе вагу тіла. Полегшення було короткочасне. Майже в ту ж мить, незважаючи на нову позу, біль відновився.

За секунду він уже був радий, що не втрутився. Денні робив саме те, що треба, — посилював пошуки фургона, стягуючи снігоочисники та людей з території терміналу на дорогу по периметру. Паркінг поки що доведеться облишити, й пізніше через це ще буде багато нарікань. Та спочатку потрібно врятувати загубленого водія.

У проміжку між дзвінками Денні попередив Мела:

— Приготуйтеся, скарг буде ще більше. Ці пошуки заблокують дорогу по периметру. Ми затримаємо всі інші фургони з їжею, доки не знайдемо того хлопаку.

Мел кивнув. Скарги були звичною справою в роботі директора аеропорту. В цьому випадку, як передбачив Денні, прокотиться хвиля протестів, коли інші авіакомпанії усвідомлять, що їхні фургони з їжею не проїдуть, якою б не була причина.

Дехто не міг повірити в те, що людині може загрожувати смерть від обмороження в такому центрі цивілізації, як аеропорт, але справи це не міняло. Безлюдні околиці аеропорту були не місцем для безцільних прогулянок у таку ніч. А якщо водій вирішив залишитись у фургоні та заради тепла не глушити мотор, його може швидко вкрити заметом, під яким накопичуватиметься смертоносний чадний газ.

Однією рукою Денні тримав червоний телефон; другою прогортав журнал із надзвичайними наказами — Меловими наказами, ретельно приготованими для таких випадків.

Червоний телефон зв'язував із черговим керівником служби протипожежного забезпечення аеропорту. Денні підсумував ситуацію на цей момент:

— А коли ми встановимо місцезнаходження фургона, потрібно буде відправити туди «швидку», і вам, можливо, знадобиться інгалятор, або обігрівач, або і те, й інше. Та краще не поспішати, доки не знатимемо напевне. Нам не хотілося б іще й вас викопувати, хлопці.

Піт блищав на лисій маківці Денні. Мел знав, що той не у захваті від керівництва ПКС і охочіше залишився б у рідному відділі планування

аеропорту, аналізуючи логістику та гіпотези щодо майбутнього авіації. Такі речі були зручно проплановані далеко наперед, часу на роздуми вистачало, зовсім не як посеред безладних проблем сьогоднішньої ночі, які вимагали рішень тут і зараз. Якщо є люди, які живуть минулим, подумав Мел, то Денні Ферроу знаходить спокій у майбутньому. Але, щасливий від того чи ні, не зважаючи на піт, Денні давав собі раду.

Потягнувшись через плече Денні, Мел підняв слухавку телефона, який з'єднував напряму з авіадиспетчерською службою. Відповів керівник польотів.

— Яка там ситуація з «Боїнгом» «Аеро-Мехікан»?

— Нічого не змінилося, містере Бейкерсфелд. Вони вже кілька годин намагаються зрушити його з місця. Поки жодних успіхів.

Конкретно ця проблема почалася невдовзі після настання темряви, коли командир «Аеро-Мехікан», вирулюючи на злітно-посадкову смугу, помилково проїхав праворуч замість ліворуч від синіх вогнів, які облямовували руліжну доріжку. На жаль, поверхня праворуч, зазвичай вкрита травою, мала проблеми з дренажем, що їх повинні були усунути до закінчення зими. Разом з тим, попри сніг, під поверхнею землі все одно залишалася болотяна трясовина. Через кілька секунд після свого помилкового повороту стодвадцятитонний літак глибоко загруз.

Коли стало зрозуміло, що притиснутий власною вагою літак не зможе вибратися, невдоволених пасажирів висадили й допомогли їм через багнище й сніг дістатися до поспішно найнятих автобусів. Тепер минуло більш ніж дві години, важкий реактивний літак стояв на місці, а його фюзеляж та хвіст блокували злітно-посадкову смугу три-нуль.

Мел поцікавився:

— Смуга та руліжна доріжка досі непридатні?

— Підтверджую, — доповів керівник польотів. — Ми тримаємо весь вихідний трафік під воротами, тоді відправляємо їх довгим шляхом до інших смуг.

— Повільно просуваєтесь, так?

— Робота сповільнена на п'ятдесят відсотків. Наразі у нас десять рейсів очікують дозволу на руління, ще стільки ж готові завести двигуни.

Це демонструвало, замислився Мел, як терміново аеропортам потрібні додаткові злітно-посадкові смуги та руліжні доріжки. Три роки він наполягав на тому, щоб почати будівництво нової смуги, паралельній три-нуль, а також закликав до кількох інших функціональних удосконалень. Проте комісія з питань аеропорту, через політичний тиск ділової частини міста, відмовилася затвердити його ідеї. Тиск чинили члени муніципальної ради міста, які з власних інтересів хотіли уникнути облігаційної позики для фінансування такого плану.

— І ще одне, — сказав керівник польотів. — Оскільки три-нуль не діє, нам доводиться відправляти літаки над Медоувудом. Скарги вже почали надходити.

Мел простогнав. Громада містечка Медоувуд, яке прилягало до південно-західних меж аеродрому, була постійною причепою та перешкоджала функціонуванню польотів. Хоча аеропорт діяв ще задовго до появи містечка, мешканці Медоувуда постійно скаржилися на шум від літаків над головами. Не забарилася й преса. Це призвело до збільшення кількості скарг, де щоразу жорсткіше осуджували аеропорт та його керівництво. Врешті-решт після довгих переговорів, до яких втручалися політики та які супроводжувалися ще більшою публічністю, а також — на думку Мела Бейкерсфелда — серйозними хибними тлумаченнями, аеропорт та Федеральне управління цивільної авіації зійшлися на тому, що зліт та посадка реактивних літаків над Медоувудом буде здійснюватися лише за крайньої необхідності. Оскільки аеропорт і без того потерпав через нестачу доступних злітно-посадкових смуг, втрата продуктивності була значною.

Мало того, сторони конфлікту також зійшлися на тому, що літаки, які злітатимуть над Медоувудом, дотримуватимуться заходів зниження шуму — майже одразу після відриву від землі. Це зі свого боку викликало протести серед пілотів; на їхню думку, такі заходи небезпечні. Проте авіакомпанії — зважаючи на гнів громади та свою репутацію — наказали їм підкоритися.

Та навіть це не вдовольнило мешканців Медоувуда. Їхні войовничі лідери і далі протестували, організовували зустрічі та — за останніми чутками — планували судові переслідування аеропорту.

Мел запитав керівника польотів:

— Скільки вже дзвінків? — Навіть не діставши відповіді, він похмуро висновував, що ще багато годин зі своїх робочих днів йому доведеться віддати на поталу делегаціям, конфліктам і таким само безрезультатним обговоренням, як і до того.

— Здається, як мінімум на п'ятдесят ми відповіли; але були й інші. Телефони починають дзвонити одразу ж після кожного зльоту — навіть на лінії, яких немає в довідниках. Багато б я віддав, щоб дізнатися, звідки вони беруть номери.

— Гадаю, ви кажете людям, які телефонують, що в нас особлива ситуація — буря, одна смуга не діє.

— Ми пояснюємо. Та це нікого не цікавить. Вони просто хочуть, щоб літаки їх не турбували. Деякі кажуть, що байдуже, є в нас проблеми чи нема, пілоти все одно мусять дотримуватися заходів зниження шуму, а от сьогодні вони цього не роблять.

— Та Господи Боже, був би я пілотом, робив би так само. — Як може людина, в якій є бодай натяк на розважливість, загадувався Мел, очікувати, що пілот у таку шалену погоду скидатиме потужність одразу ж після зльоту, до чого й закликали заходи зниження шуму.

— Я також, — сказав керівник польотів. — Хоча, думаю, все залежить від того, з якого боку на це глянути. Якби я жив у Медоувуді, то дотримувався б їхньої точки зору.

— Ти б не жив у Медоувуді. Ти б дослухався до попереджень, які ми давали людям багато років тому, й не зводив там будинок.

— Думаю, так. Між іншим, один з моїх підлеглих сказав, що там сьогодні заплановане ще одне громадське зібрання.

— В таку погоду?

— Скидається, вони налаштовані рішуче. І з почутого зрозуміло: готують нам щось новеньке.

— Що б там не було, — передбачив Мел, — скоро самі про це дізнаємося.

Все одно, міркував він, якщо те громадське зібрання в Медоувуді *справді* відбудеться, шкода, що їм випадає такий зручний шанс озброїтися чимсь свіжим. Безперечно, там будуть присутні преса й місцеві політики, а прямі польоти над їхніми головами, якою б необхідністю ті не були, дадуть достатньо матеріалу для писанини та обговорень. Тож що швидше заблокована смуга три-нуль знову почне діяти, то краще буде для всіх, кого це стосується.

— Скоро, — пояснив він керівнику польотами, — я сам вийду на льотне поле, гляну, що там відбувається. Дам знати, яка ситуація.

— Згода.

Змінюючи тему, Мел поцікавився:

— Мій брат сьогодні на чергуванні?

— Так. Кіт на зміні за індикатором — західний напрямок прибуття.

Західний напрямок прибуття, наскільки Мелові було відомо, був одним з найважчих, найнапруженіших постів у вежі. Потрібно було керувати всіма вхідними рейсами західного квадранта. Мел завагався, тоді пригадав, що давно знайомий з керівником польотів.

— З Кітом усе гаразд? Є якісь ознаки стресу?

Відповідь прозвучала не одразу.

— Так, ознаки є. Я б навіть сказав, більше, ніж зазвичай.

Обоє чоловіків знали, що стан молодшого брата Мела останнім часом тривожив їх обох.

— Чесно кажучи, — знову озвався керівник польотів, — я б залюбки розвантажив його. Та не можу. Нам бракує людей, і кожен тут під сильним тиском. — Він додав: — Включно зі мною.

— Я розумію та вдячний тобі, що наглядаєш за Кітом, як можеш.

— Ну, на такій роботі більшості з нас доводиться боротися зі втомою час від часу. — Мел відчув, як людина на тому кінці дроту ретельно добирає слова. — Деколи вона вражає розум, а деколи — тіло. В будь-якому разі, коли таке стається, ми стараємося допомагати один одному.

— Дякую. — Розмова Мела не заспокоїла. — Можливо, зайду до вас пізніше.

— Згода, сер. — Керівник польотів повісив слухавку.

«Сер» було простою ввічливістю. Мел не мав влади над авіадиспетчерською службою, яка відповідала лише перед Федеральним управлінням цивільної авіації зі штаб-квартирою у Вашингтоні. Та стосунки між авіадиспетчерами й керівництвом аеропорту були хорошими, і Мел дбав про те, щоб усе так і залишалося.

Аеропорт, будь-який аеропорт, — це заплутана система частково паралельної відповідальності. Не було єдиної особи, яка б мала верховне командування, водночас жоден сегмент не був повністю незалежним. Як генеральний директор аеропорту, Мел був

найближчим до того, щоб вважатися тим, хто керує всіма, проте були сфери, куди, він знав, краще не потикатися. Авіадиспетчерська служба була однією з них, разом зі внутрішнім керівництвом авіакомпаній. Він міг і втручався в питання, що стосувалися аеропорту загалом або добробуту людей, які користуються послугами цього аеропорту. Міг безапеляційно наказати якійсь авіакомпанії прибрати з дверей табличку, яка містила помилкову інформацію або не відповідала стандартам терміналу. Та що діялося за тими дверима було, в межах розумного, винятково справою самої авіакомпанії.

Саме тому директор аеропорту повинен був поєднувати вміння як тактика, так і різнобічного адміністратора.

Мел відклав слухавку телефона ПКС. Денні Ферроу на іншій лінії сварився з начальником паркінгу, змореним чоловіком, який до того кілька годин відповідав на розлючені заяви покинутих напризволяще власників автомобілів. Люди запитували: хіба керівництво аеропорту не знає, що надворі снігопад? І якщо знає, то чому ніхто не поквартиться й не відгорне того снігу, щоб людина могла спокійно проїхати машиною куди та коли їй заманеться, як і має бути в демократичній країні?

— Скажи їм, що ми проголосили диктатуру. — Паркомісцям просто неба, наполягав Денні, доведеться почекати, доки не зміняться пріоритети. Він відправить людей і техніку, як тільки зможе.

Його перервав дзвінок керівника польотами. Новий прогноз погоди провіщав зміну напрямку вітру через годину. Це означає, що зміняться злітно-посадкові смуги, тож чи не могли б вони поквартитися з очищенням смуги один-сім-лівої? Денні сказав, що зробить усе можливе. Він перепитає керівника «Батарей Конґа» та передзвонить у вежу.

Саме такий тиск безперестанку тривав три доби поспіль від початку снігопаду. Те, що з такою напругою вдавалося впоратись, не пом'якшило, ба посилило роздратування Мела через записку, яку йому принесли п'ятнадцять хвилин тому. В записці було вказано:

м —

думаю тб врто попередт — комітт авікмпнй з питань снігбртьб (під впливом верна демереста... чому твій шваґер так тебе недолюблює?) задовольняє критичний звіт тм-щ очищення смуг та руліжних доріжок від снігу (як каже в. д.) кепське, непродуктивне... звіт звинувачує аеропорт (тобто тб) за більшість затриманих рейсів... також вказано що 707 не застряг би якби сніг очистили швидше, краще... тому тепер всі авіакомпанії

оштрафовані і все таке. вловлюєш що за ситуйовина... і де ти — в ній? (в ситуйовині тобто)... швидко вилазь звідти і пішли на каву.

Цьом

т

«т» означало Таня — Таня Лівінгстон, агентка з обслуговування пасажирів від «Транс Америки»¹⁵ та Мелова колежанка. Мел знову перечитав записку, як він завше й робив, бо повідомлення від Тані ставали зрозумілишими тільки з другого разу. Таня, чия робота була чимсь середнім між залагоджуванням конфліктів та зв'язками з громадськістю, не визнавала великі літери. («Меле, хіба це не логічно? Якщо ми скасуємо великі літери, то вирішимо одразу купу інших проблем. От глянь на газети».) Вона справді примусила механіка «Транс Америки» виколупати всі клавіші з великими літерами зі своєї офісної друкарської машинки. Хтось на вищому щаблі здійняв бучу з цього приводу, як Мел десь чув, посилаючись на жорстке правило авіакомпанії щодо пошкодження корпоративної власності. Втім, Тані зазвичай вдавалося вийти сухою з води.

Верн Демерест, згаданий у записці, — це командир екіпажу Вернон Демерест, також працівник «Транс Америки». Демерест був не тільки одним зі старших командирів авіакомпанії, а й войовничим учасником кампанії за Міжнародну асоціацію пілотів (МАП) і, о цій порі року, членом Комітету авіакомпаній з питань снігоборотьби в Міжнародному аеропорту Лінкольна. Комітет перевіряв злітно-посадкові смуги та руліжні доріжки в періоди снігопадів та проголошував їх підходящими, або, іншими словами, придатними для користування літаками. У його складі завжди мав бути один чинний командир, що досі літав.

Вернон Демерест також доводився Мелові швагrom, був одружений зі старшою сестрою Мела, Сарою. Рід Бейкерсфелдів, через традиції та шлюби, мав корені у всіх гілках авіації, як старі сім'ї, що колись об'єднувалися в морській справі. Однак особливо теплих почуттів між Мелом та швагrom, якого перший вважав зарозумілим і пихатим, не було. Інші, як йому було відомо, дотримувалися тієї ж думки. Нещодавно Мел зчепився з командиром Демерестом під час засідання комісії з питань аеропорту, на якому Демерест виступав від імені Міжнародної асоціації пілотів. Мел підозрював, що критичний звіт

щодо снігу — ініціатором якого, очевидно, був його швагер — це своєрідна відплата.

Мел звітом особливо не переймався. Які б недоліки в аеропорту не були, Мел знав, що вони дають собі раду з бурею так само, як і будь-яка інша організація. Та все ж таки звіт був ще однією неприємністю. Його розішлють в усі авіакомпанії, і завтра ж почнуться телефонні дзвінки й записки з вимогою пояснень.

Мел вважав, що йому краще бути поінформованим та до всього готовим. Вирішив, що проконтролює стан прибирання снігу, коли перебуватиме на льотному полі, перевіряючи ситуацію із заблокованою смугою та літаком «Аеро-Мехікан».

За ПКС Денні Ферроу знову балакав зі службою техобслуговування аеропорту. Дочекавшись невеликої паузи, Мел втрутився:

— Я вийду в термінал, а тоді на льотне поле.

Він згадав, що Таня писала в цидулці щодо спільної кави. Спочатку він зайде до себе в кабінет, затим дорогою терміналом зазирне до неї. Думка про це збудила його.

2

Щоб спуститися з вежі на антресольний¹⁶ поверх, де розташовувалась адміністрація, Мел скористався спеціальним ліфтом, який працював лише з допомогою спеціального ключа. Хоча у приміщеннях біля його кабінету стояла тиша, столи стенографісток були порожні, а друкарські машинки накриті, всередині світилося. Він увійшов до себе. З шафи біля широкого столу з червоного дерева, за яким він сидів удень, витяг важке пальто й утеплені хутром черевики.

Сьогодні Мел не мав якихось особливих обов'язків у аеропорту. Він залишався на роботі більшу частину часу протягом цієї триденної бурі на випадок надзвичайних ситуацій. Інакше, розмірковував Мел, взуваючи й зав'язуючи черевики, він уже давно був би вдома із Сінді та дітьми.

Та чи справді так було б?

На яку б об'єктивність ти не претендував, міркував Мел, важко бути впевненим у своїх справжніх мотивах. Можливо, якби не буря, з'явилося б інше виправдання для того, щоб не повертатися. Не повертатися додому останнім часом, здавалося, стало для нього звичкою. Звісно, однією з причин була його робота. Вона забезпечувала достатню кількість мотивів, щоб додатково залишитися в аеропорту, де він останнім часом мав великі проблеми, окрім сьогоднішньої веремії. Але — якщо бути чесним із самим собою — аеропорт також дарував шляхи втечі від постійних сутічок із Сінді, які зараз, здавалося, виникали щоразу, тільки-но вони опинялися віч-на-віч.

— Та ну його до дідька, — прорізав тишу кабінету вигук Мела.

Він побрів до столу. Швидкий погляд на видрукуване нагадування від його секретарки підтвердив те, що він тільки-но згадав. Сьогодні мав відбутися черговий нудотний благодійний захід його дружини. Тиждень тому Мел з великою відразою погодився прийти. То була коктейльна вечірка з вечерею (як було вказано в записці) у чванливому готелі «Лейк Мічиган Інн» у центрі міста. В чому полягала благодійність, у записці зазначено не було, але якщо ця причина взагалі раніше згадувалася, Мел про неї забув. То й байдуже. Сходини, які зазвичай відвідувала Сінді Бейкерсфелд, на один копил — однакові

й занудні. Справжнім показником гідності — на думку Сінді — був високий соціальний статус її товаришок, членкинь різних комітетів.

На щастя, в ім'я миру із Сінді, вечірка починалася пізно — аж через дві години, і, зважаючи на сьогоднішню погоду, могла б ще пізніше. Тож Мел все одно може встигнути, навіть після перевірки льотного поля. Він міг повернутися, поголитись, переодягнутися у себе в кабінеті й бути в центрі, лишень трішечки запізнившись. Хоча краще повідомити Сінді заздалегідь. Користаючись прямою зовнішньою лінією, Мел набрав домашній номер.

Відповіла Роберта, його старша дочка.

— Привіт, — сказав Мел. — Це твій старий.

На тому кінці дроту голос Роберти прозвучав прохолодно.

— Так, я знаю.

— Як там сьогодні в школі?

— Ти можеш висловлюватися чіткіше, батьку? Було кілька уроків.

Який саме тебе цікавить?

Мел зітхнув. Інколи йому здавалося, що домашнє життя розпадається цілком й одразу. Роберту, судячи з усього, охопило те, що Сінді називала напріндженним настроєм. Невже кожен батько, загадувався він, так різко втрачає зв'язок зі своєю донькою, коли їй виповнюється тринадцять? Менше ніж рік тому вони обоє були настільки близькими, наскільки взагалі можуть бути батько з дочкою. Мел дуже любив обох своїх доньок — Роберту та її молодшу сестру, Ліббі. Були часи, коли він усвідомлював, що діти — це єдина причина, чому його шлюб досі не розпався. Стосовно Роберти він і раніше знав, що в підлітковому віці у неї з'являться інтереси, яких він не зможе ні поділити, ні до кінця зрозуміти. До цього він був готовий. Чого не очікував, то це того, що вона від нього цілком закрийється або ставитиметься з сумішшю байдужості та зверхності. Втім, для об'єктивності, він підозрював, що чимдалі більші незгоди між ним та Сінді аж ніяк не допомагають справі. Діти все відчують.

— Немає значення, — сказав Мел. — Мама вдома?

— Вона пішла. Сказала, якщо ти телефонуватимеш, переказати, що ти мусиш зустріти її в центрі міста, і постарайся хоч раз не запізнитися.

Мел стримав своє роздратування. Роберта, без сумніву, чітко повторювала слова Сінді. Він ніби на власні вуха чув, як його дружина

їх промовляє.

— Якщо мама телефонуватиме, скажи їй, що я можу трішки запізнитися і що я нічого з цим не вдію. — Якийсь час панувала тиша, тож він запитав: — Ти мене чуєш?

— Так, — відповіла Роберта. — Ще щось, батьку? Я мушу виконувати домашнє завдання.

Він процідив крізь зуби:

— Так, є ще дещо. Змініть свій тон, юна леді, та покажіть трохи більше поваги. І, крім того, ця розмова закінчиться саме тоді, коли я вважатиму за потрібне.

— Як скажете, батьку.

— І припини називати мене батьком!

— Дуже добре, батьку.

Мел ледве не розсміявся, та подумав, що краще стриматися.

Він запитав:

— Вдома все гаразд?

— Так. Але з тобою хоче поговорити Ліббі.

— Хвилинку. Я збирався тобі сказати — у зв'язку з бурею я, можливо, сьогодні не ночуватиму вдома. В аеропорту багато всього коїться. Мабуть, потім повернуся й посплю тут.

Ще одна пауза, так, ніби Роберта зважувала, чи вдасться їй відбутися ще однією спритною відповіддю: *То що ще нового?* Очевидно, вона вирішила, що не варто.

— Дати слухавку Ліббі?

— Так. На добраніч, Роббі.

— На добраніч.

Почувся нетерплячий шурхіт, коли слухавка перейшла з рук у руки, а затим тонкий, з придином голос Ліббі.

— Татку, татку! Вгадай — що!

Ліббі завжди говорила трохи захекано, так, ніби для семирічної дитини життя з таким захопленням неслося вперед, що їй доводилося постійно прискорюватись та не відставати.

— Дай подумаю, — сказав Мел. — Знаю, ти сьогодні весело побавилася в снігу.

— Ага. Але це не те.

— Тоді я не можу вгадати. Мусиш розповісти мені.

— Ну, в школі міс Керзон сказала, що ми на домашнє повинні написати все хороше, що має з нами статися наступного місяця.

Він з любов'ю подумав про це: міг зрозуміти ентузіазм Ліббі. Для неї майже все було цікавим та хорошим, а ті кілька речей, які такими не були, можна було відтрити геть і швидко забути. Скільки ще протриває ця її весела невинність, замислився він.

— Це гарно, — сказав Мел. — Мені подобається.

— Татку, татку! Ти мені допоможеш?

— Якщо зможу.

— Мені потрібна карта лютого.

Мел усміхнувся. Ліббі мала власну вербальну стенографію, яка інколи здавалася більш експресивною, ніж звичні слова. Мелові спало на думку, що йому теж не завадила б карта лютого.

— У вітальні на моєму столі є календар. — Мел сказав їй, де його знайти, і почув дрібні кроки, коли Ліббі помчала до іншої кімнати, забувши про телефон. Затим стало тихо. Мел припустив, що то, мабуть, Роберта беззвучно повісила слухавку.

З кабінету генерального директора Мел, прихопивши важке пальто, вийшов на адміністративні антресолі, що тягнулися вздовж будівлі головного терміналу.

Зупинившись, він роздивився переповнений головний зал внизу, який, здавалося, став ще заюрмленішим за останні пів години. В зонах очікування всі місця були зайняті. Газетні кіоски й будки з інформацією оточив натовп, серед якого виднілося багато людей у військовій формі. Перед пасажирськими касами всіх авіакомпаній вишикувались черги, деякі тягнулися аж за ріг. Перед касирами та старшими працівниками, чия чисельність зросла через те, що їхні колеги з попередніх змін залишилися працювати понаднормово, наче оркестрові ноти, лежали розклади польотів і купони пасажирських квитків.

Затримки та зміни маршрутів, які спричинила буря, випробовували як планування, так і людське терпіння. Просто під Мелом, за касою «Брейніфф»¹⁷, напосідливий чоловік з довгим світлим волоссям та жовтим шарфом голосно проголошував:

— І ви ще маєте нахабство казати мені, щоб я дістався до Нового Орлеана через Канзас-Сіті. Та ви тут географію переписуєте! Зовсім із

жиру дурісте!

Касирка, що стояла перед ним, приваблива брюнетка років двадцяти, потерла рукою очі перед тим, як відповісти з професійною терплячістю:

— Ми можемо відправити вас і прямим рейсом, сер, та невідомо коли. У зв'язку з погодою довгий шлях буде швидшим, а ціна така ж.

Позаду чоловіка з жовтим шарфом купа пасажирів нетерпляче проштовхувалася вперед.

За касою «Юнайтед» розігрувалася невеличка пантоміма. Потенційний пасажир — елегантно вбраний бізнесмен — нахилився вперед і щось тихцем промовляв. Судячи з виразу обличчя чоловіка та його дій, Мел Бейкерсфелд міг здогадатися, про що йшлося. «Я б дуже хотів потрапити на цей рейс».

«Мені шкода, сер, але всі квитки вже викуплені. Також дуже багато місць про запас...» — касир не встиг закінчити речення, як чоловік підняв на нього погляд. Пасажир поклав свою валізу на стійку перед ним. М'яко, але підкреслено, він постукував пластиковою багажною биркою в кутику валізи. То була бирка клубу «100 000 миль», що їх «Юнайтед» вручала своїм привілейованим клієнтам — внутрішній еліті, яку намагалися створити всі авіакомпанії. Вираз обличчя касира змінився. Він заговорив так само тихо. «Гадаю, ми щось придумаємо, сер».

Він підняв олівець, викреслив ім'я іншого пасажира — який прийшов раніше і мав би потрапити на рейс — та вписав натомість ім'я новоприбульця. Цю дію ніхто в черзі позаду не помітив.

Мелові було відомо, що такі ж речі діялися на касах усіх авіакомпаній. Тільки наївні або непоінформовані люди вірили, що списки очікування та резервування обробляли неупереджено.

Мел спостерігав, як група новоприбулих — скоріш за все з міста — входила до терміналу. Опинившись всередині, вони струшували сніг з одягу, і, судячи з їхнього вигляду, погода назовні погіршувалась. Новоприбулі швидко розчинилися в загальному натовпі.

Небагато людей серед близько вісімдесяти тисяч повітряних мандрівників та мандрівниць, які щодня скупчувалися в терміналі, здійснювали погляд на антресольний поверх адміністрації, а ще менше знали, що згори на них позирає Мел. Більшість людей, коли уявляли собі аеропорт, то насамперед бачили авіарейси та літаки. Сумнівно

було навіть те, що багато хто знав про існування адміністративних кабінетів чи адміністративного апарату взагалі — невидимих, проте зі штатом у кілька сотень осіб, — які постійно працювали, щоб аеропорт продовжував діяти.

Мабуть, так і є, подумав Мел, знову спускаючись ліфтом. Якби люди дізналися більше про аеропорт, вони б також розвідали слабкості та небезпеки цього місця і врешті-решт не були б уже такими впевненими, літаючи туди-сюди.

У головному залі він попрямував до крила «Транс Америки». Біля стійок реєстрації до нього підступив старший працівник в уніформі.

— Доброго вечора, містере Бейкерсфелд. Шукаєте місіс Лівінгстон?

Якою б напруженою не була ситуація в аеропорту, подумав Мел, завжди знайдеться час для пліток. Він загадувався, скільки людей уже ставили його ім'я в один ряд з ім'ям Тані.

— Так, — відповів він. — Її.

Працівник кивнув у бік дверей з табличкою «ТІЛЬКИ ДЛЯ ПЕРСОНАЛУ АВІАКОМПАНІЇ».

— Вона там, містере Бейкерсфелд. У нас тут невеличкий ексцес. І місіс Лівінгстон із цим розбирається.

3

У невеликій кімнаті для відпочинку, яку інколи використовували для особливо важливих персон, молода дівчина в уніформі касирів «Транс Америки» істерично схлипувала.

Таня Лівінгстон провела її до крісла.

— Всідайся зручніше, — турботливо промовила Таня, — і не поспішай. Тобі стане краще, й коли будеш готова, ми поговоримо.

Таня й сама сіла, пригладжуючи свою акуратну, тісну формену спідницю. В кімнаті більше нікого не було, і єдиним звуком — окрім рюмсання — було ледь чутне гудіння вентиляції.

Жінки мали близько п'ятнадцяти років різниці. Дівчині було не більше двадцяти, Тані — під сорок. Спостерігаючи за нею, Таня відчула, ніби цей розрив є більшим, ніж насправді. Так склалося, думала вона, від перебування в шлюбі, хоча й недовгому та дуже давньому — чи так їй здавалося.

Тані спало на думку: це вже вдруге за сьогодні вона свідомо замислюється над своїм віком. Вперше, коли розчісувала зранку волосся; помітила зрадницькі пасма сивого поміж коротким, вогняно-рудим. Сивого було більше, ніж востаннє, коли вона перевіряла, близько місяця тому, й обидва випадки нагадували, що п'ятий десяток — коли жінка вже мала б знати, куди прямує та чому, — вже ближче, ніж їй би хотілося про це думати. Сяйнула інша гадка: через п'ятнадцять років її дочка буде того ж віку, що й дівчина, яка тут плакала.

Дівчина, яку звали Петсі Сміт, витерла почервонілі очі великою лляною хустинкою, що їй дала Таня. Петсі було важко говорити, вона ледве стримувала сльози.

— Вони б так не говорили... так по-хамськи, грубо... вдома... зі своїми жінками.

— Твої мерзенні пасажири?

Дівчина кивнула.

— Деякі говорили б, — сказала Таня. — Коли вийдеш заміж, Петсі, то сама пересвідчишся, хоча сподіваюся, що не доведеться. Та якщо ти маєш на увазі, що чоловіки поводяться ніби мужлани, коли їхні плани на подорожі обламуються, я з тобою погоджуся.

— Я робила все, що могла... Ми всі... Весь день сьогодні, і вчора... і позавчора... Але те, як з тобою розмовляють люди...

— Маєш на увазі, вони поводяться так, ніби ти сама влаштувала ту бурю. Навмисно, їм на зло.

— Так... А тоді той останній чоловік... Доки він не прийшов, я була в порядку...

— Що власне трапилось? Мене покликали, коли вже все закінчилося.

Дівчина потроху опановувала себе.

— Ну... в нього був квиток на Рейс 72, і його скасували через погоду. Ми дали йому місце на 144-му, а він його пропустив. Сказав, що сидів у їдальні та не почув оголошення.

— Оголошення рейсів не звучать у їдальні, — сказала Таня. — Є велика табличка, що попереджає про це, і в меню написано.

— Я пояснила, місіс Лівінгстон, коли він повернувся з виходу на посадку. Та він не вгамовувався. І далі звинувачував мене, ніби то я винна, що він проґавив свій рейс. Сказав, що ми всі ні на що не здатні та спимо на роботі.

— Ти викликала старшого працівника?

— Я намагалася, та він був надто заклопотаний. Як і ми всі.

— То що ти зробила?

— Я дістала місце для цього пасажира — в додатковому відсіку, 2122.

— І?

— Йому було цікаво, який фільм показуватимуть під час польоту. Я дізналася, а чоловік заявив, що вже його бачив. Знову почав сваритися. Фільм, який він хотів подивитися, був на першому рейсі, скасованому. Запитав, чи не можу я дістати йому квиток на інший літак, де буде той фільм. Увесь цей час за ним стояли інші пасажери; вони протискалися до стійки. Деякі вголос коментували, яка я твердолоба. Ну, і коли він оте сказав про фільм, тоді я й... — Дівчина завагалась. — Здається, мене переклинило.

Таня підштовхнула її:

— Тоді ти й кинула в нього розкладом?

Петсі Сміт знічено кивнула. Вона мала такий вигляд, ніби зараз знову зайдеться плачем.

— Так. Я не знаю, що на мене найшло, місіс Лівінгстон... Я кинула його просто через стійку. Сказала, хай сам собі рейс підготує.

— Сподіваюся, — мовила Таня, — ти в нього поцілила.

Дівчина підвела голову. Замість сліз на її обличчі зароджувалась усмішка.

— О, так, поцілила. — Вона замислилась, тоді захихотіла. — Бачили б ви його обличчя. Він так здивувався. — Петсі посерйознішала. — А тоді, після того...

— Я знаю, що трапилося потім. Ти втратила самовладання, і це цілком природна реакція. Тебе відправили сюди, щоб заспокоїтися, ти заспокоїлася і їдеш додому на таксі.

Дівчина здавалася приголомшеною.

— Тобто... це все?

— Звісно. Чи ти думала, що ми тебе звільнимо?

— Я... Я не була певна.

— Можливо, нам доведеться, — додала Таня, — хоч би як нам це не подобалося, Петсі, якщо ти знову таке втнеш. Але такого не повториться, правда ж? Ніколи.

Дівчина ствердно кивнула.

— Ні, точно. Я не знаю, як пояснити, але коли таке стається один раз, цього достатньо.

— От і домовилися. Хіба що хочеш почути, що трапилося після того, як ти пішла.

— Будь ласка.

— Підійшов якийсь чоловік. З тих, хто стояли в черзі, і сказав, що чув та бачив, як усе відбувалося. Він також сказав, що в нього дочка твого віку, і якби той перший тип говорив з нею так само, як з тобою, то він би особисто розквасив йому носа. Тоді другий чоловік — той, що з черги, — залишив свої ім'я та адресу й сказав, якщо той тип, з яким ти говорила, надумає поскаржитися, повідомити його, щоб він зміг свідчити, як усе відбувалося насправді. — Таня усміхнулася. — Тому, бачиш — є й приємні люди.

— Я знаю, — відповіла дівчина. — Таких небагато, але коли трапляється хтось хороший, як оцей чоловік, то тішишся, аж хочеться його обійняти.

— На жаль, цього нам робити не можна, як і кидатися розкладами. Наша робота полягає в тому, щоб ставитися до всіх однаково, бути

ввічливими, навіть коли пасажири зовсім не такі.

— Так, місіс Лівінгстон.

З Петсі Сміт усе буде гаразд, зрозуміла Таня. Очевидно, вона не збиралася звільнитися, як багато дівчат до того, котрі мали подібний досвід. Принаймні тепер, коли емоції вщухли, Петсі, здавалося, стала дещо гнучкішою, а це допоможе їй у майбутньому.

Бачить Бог, подумала Таня, гнучкість (а також трохи твердості) була необхідною рисою, коли йшлося про людей, що подорожували, якої б сфери це не стосувалося.

Візьмімо бронювання.

У місті, у відділах бронювання, наскільки їй було відомо, психологічний тиск ще більший, ніж в аеропорту. Від початку бурі клеркині, які там працювали, вже, мабуть, зробили тисячі дзвінків, даючи поради пасажирам стосовно затримок та перестановок. Цю роботу клеркині ненавиділи всім серцем, бо люди, яким вони телефонували, неодмінно дратувались і часто говорили образливі речі. Затримки в авіакомпаній, здавалося, пробуджували приховане дикунство у тих, кого торкалися.

Чоловіки ображали телефоністок, і навіть люди, які зазвичай поводитися ввічливо та лагідно, вишкірювали зуби й показували свою сварливу натуру. Найгірше було з рейсами на Нью-Йорк. Клеркині у відділах бронювання часто відмовлялися обдзвонювати клієнтів та повідомляти їх про затримки чи скасування рейсів, місцем призначення яких був Нью-Йорк, обираючи радше ризикнути місцем роботи, ніж стикнутися з потоком образ, котрі, як було відомо, неминуче їх очікуватимуть. Таня часто роздумувала, що такого в Нью-Йорку, що вражає людей, які несамовито жадають добутися до того міста, з таким несамовитим запалом.

Та якими б не були причини, вона знала, що заяви про звільнення серед офісного персоналу неодмінно будуть — як у бронюванні, так і деінде, — коли закінчиться ця надзвичайна ситуація. Завжди так було. Також варто розраховувати на кілька нервових зривів, зазвичай серед молодших дівчат, чутливіших до грубості та в'їдливості пасажирів. Постійна ввічливість, навіть якщо це те, чого тебе вчили, призводила до напруги, яка завдавала серйозної шкоди.

Втім, вона тішилася, що Петсі Сміт не стане однією з таких жертв.

Пролунав стукіт у двері. Вони відчинилися, і зазирнув Мел Бейкерсфелд. На ногах у нього були утеплені черевики, а в руках важке пальто.

— Я тут проходив повз, — звернувся він до Тані. — Можу зайти пізніше, якщо хочеш.

— Ні, залишся. — Вона привітно всміхнулася. — Ми вже майже закінчили. — Вона провела його поглядом до крісла на іншому боці кімнати. На вигляд змучений, подумала Таня.

Вона відвернулася, заповнила талон і подала його дівчині.

— Петсі, передаси це диспетчеру таксі, й він відправить тебе додому. Добре відпочинь, відіспися, й завтра, свіженькою та веселенькою, чекатимемо тебе на робочому місці.

Коли дівчина зникла за дверима, Таня обернула своє крісло до Мела. Весело промовила:

— Здоров.

Він відклав газету, яку був роздивлявся, та вишкірився до неї.

— Привіт!

— Отримав мою записку?

— Прийшов тобі за неї подякувати. Хоча я, мабуть, і без цього сюди прийшов би. — Вказавши жестом на двері, крізь які вийшла дівчина, він запитав: — Що це було? Бойова травма?

— Можна й так сказати. — Вона переповіла йому, що трапилося.

Мел засміявся.

— Я також втомився. Може, й мене на таксі додому відправиш?

Таня з цікавістю поглянула на нього. Її очі — сяйливі, ясно-сині — завжди дивилися прямо. Голова дещо схилилася, і її руде волосся мінилося від верхнього світла. Струнка фігура, хоча й не позбавлена пишноти, яку акуратна уніформа авіакомпанії тільки підкреслювала... Мел був, як і завжди, свідомий її бажаності й тепла.

— Я обдумаю це, — сказала вона. — Якщо таксі повезе тебе до мене, то я тобі приготую вечерю. Наприклад, запіканку з ягнятиною.

Мел засумнівався, зважуючи суперечливі аргументи, а тоді неохоче похитав головою.

— Я б із радістю. Та в нас певні проблеми, й, врешті-решт, мені треба в центр міста. — Він підвівся. — Але от каву випити можна.

— Без питань.

Мел притримав двері, й вони вийшли до метушливого, шумного головного залу.

Навколо каси «Транс Америки» зібрався натовп, людей було навіть більше, ніж коли Мел прийшов.

— Тільки ненадовго, — сказала Таня. — У мене ще дві години зміни.

Поки вони пробивалися крізь юрбу та щораз більші гори багажу, вона пристосувала свою енергійну ходу до повільнішого поступу Мела. Він шкутильгав сильніше, ніж зазвичай, помітила вона. На мить Тані захотілося взяти його під руку, але вона передумала. На ній була уніформа «Транс Америки», як-не-як. Плітки швидко розповзаються, навіть без зайвої допомоги. Їх останнім часом часто бачили вдвох, і Таня була впевнена, що апарат чуток аеропорту — який працював наче сарафанне радіо зі швидкістю комп'ютера «АйБіЕм»¹⁸ — вже звернув на них увагу. Скоріш за все, припускалося, ніби вони з Мелом сплять разом, хоча насправді, так уже склалося, до цього поки не дійшло.

Вони прямували до «Кав'ярні небесного командира» в центральному вестибюлі.

— Щодо тієї запіканки з ягнятиною, — почав Мел. — Можна її перенести на інший вечір? Скажімо, на післязавтра?

Несподіване запрошення від Тані здивувало його. Хоча вони мали кілька побачень — тільки випивка та вечеря, — досі вона не пропонувала відвідати свою квартиру. Звісно, там вони тільки повечеряють. Та все одно... завжди була можливість, що цим вечір не обмежиться.

Останнім часом Мел відчував: якщо їхні зустрічі поза аеропортом не припиняться, можна очікувати природного та очевидного продовження. Проте він рухався обережно, інстинкти попереджали, що роман з Танею буде не звичайною інтрижкою, а потягне за собою глибоку емоційну залежність одне від одного. Причиною вагань також були його проблеми з Сінді. Знадобиться багато часу й зусиль, аби їх залагодити, якщо їх узагалі можна було залагодити, та й завжди була певна межа кількості ускладнень, з якими одночасно може впоратися чоловік. Дивно, подумав він, що, коли у шлюбі все гаразд, здається, легше давати собі раду з романом, ніж коли шлюб ледь тримається. Водночас пропозиція Тані була надто спокусливою, щоб відмовлятися.

— Післязавтра у нас неділя, — зазначила вона. — Я не на зміні, тож, якщо тобі вдасться, в мене буде більше часу.

Мел усміхнувся.

— Свічки та вино?

Він і забув, що то буде неділя. Та все одно доведеться приїхати в аеропорт, бо, навіть якщо буря відступить, наслідки залишаться. Стосовно Сінді, то вона й сама пропадала кілька неділь без будь-якої озвученої причини.

Мел з Танею на мить розійшлися, коли вона ухилилася від квапливого розрум'яненого чоловіка, за яким поспішав носій з наповненим багажним візком, верхівку якого займали ключки для гольфу й тенісні ракетки. Куди б те все добро не прямувало, із заздрістю задумалася Таня, маршрут пролягав далеко на південь.

— Гаразд, — сказала вона, коли знову зійшлася з Мелом. — Свічки та вино.

Вони ввійшли до кав'ярні, гарненька працівниця впізнала Мела й повела його поперед іншими відвідувачами до невеличкого столика позаду, на якому стояла табличка «ЗАРЕЗЕРВОВАНО» і за яким зазвичай обслуговували працівників аеропорту. Сідаючи, він спіткнувся і схопив Таню за руку. Працівниця кав'ярні, що спостерігала за ними, кліпнула і ледь усміхнулася. Апарат чуток, залишайтеся на зв'язку для повідомлення, подумала Таня.

Вголос вона промовила:

— Бачив колись такий натовп? Це найбурхливіші три дні на моїй пам'яті.

Мел скинув поглядом на переповнену кав'ярню; крізь шарварок голосів чувся дзенькіт посуду. Він кивнув на вихід, крізь який їм обом було видно рухливий, пульсуючий рій людей.

— Якщо думаєш, що зараз у нас тьма людей, почекай, хай на службу вийде цивільна версія «Сі-5А»¹⁹.

— Знаю, нам ледь вдається дати собі раду з «боїнгами сімсот сорок сім»; але тисячі пасажирів, які нараз прибуватимуть до стійки реєстрації... Боронь боже! — Таня здригнулася. — Можеш собі уявити, що буде, коли вони забиратимуть багаж? Навіть не хочу про це думати.

— Як і збіса багато інших людей — які вже давно *мали би* про це думати. — Мела тішило, що їхня розмова одразу ж перейшла на

авіацію. Літаки й авіарейси захоплювали Таню, вона любила говорити на цю тему. Як і Мел, що було однією з причин, чому товариство Тані йому імпонувало.

— Що ж це за люди?

— Ті, хто вирішують політичні питання тут, на землі, — аеропорт та повітряний рух. Більшість вдають, наче теперішні реактивні літаки літатимуть вічно. Вони ніби вірять, що, якщо всі сидітимуть тихо та не рипатимуться, нові, великі літаки щезнуть і не потурбують нас. Тоді нам не знадобляться нові наземні об'єкти для їхнього обслуговування.

Таня замислено промовила:

— Але в аеропорту багато чого будують. Куди не глянь, всюди будівництво.

Мел запропонував їй сигарету, але вона заперечно похитала головою. Тоді він прикурив сам.

— Більша частина будівництва наразі — це всього-навсього латання — зміни й прибудови в аеропортах, споруджених в 1950-х та на початку 1960-х. Нічого особливо далекосяжного. Є винятки — в Лос-Анджелесі, наприклад; також у Тампі²⁰, у Флориді, та Далласі-Форт-Верті²¹; це перші кілька аеропортів у світі, які будуть готові до нових здоровезних реактивних та надзвукових літаків. У Канзас-Сіті, Г'юстоні й Торонто все має непоганий вигляд; є план у Сан-Франциско, хоча він може провалитися через політику. В Північній Америці більше немає нічого настільки ж вражаючого.

— А як щодо Європи?

— В Європі все за шаблоном, — сказав Мел, — окрім Парижа — новий аеропорт «Норд»²², який замінить «Ле Бурже»²³, буде одним із кращих наразі. У Лондоні ж неефективний бардак, який могли влаштувати тільки англійці. — Він затнувся, роздумуючи. — Втім, немає сенсу прискіпуватися до інших країн; у нас самих усе зле. Нью-Йорк — це просто жах, навіть беручи до уваги зміни в «Кеннеді»²⁴, у повітряному просторі над містом просто не вистачає місця, — я подумую над тим, щоб надалі їздити туди поїздом. Вашингтон заледве виживає — Національний аеропорт Вашингтона тепер наче Колкатська чорна яма²⁵; Даллес²⁶ був грандіозним кроком убік. А Чикаго одного дня прокинеться і зрозуміє, що запізнилося років на двадцять. — Він замовк, розмірковуючи. — Пам'ятаєш, якими були

умови в аеропортах, побудованих для «ДіСі-4»²⁷ та «Констелейшнсів»²⁸, кілька років тому, коли почали літати перші реактивні літаки?

— Пам'ятаю, — відповіла Таня. — Працювала в одному з таких. Зазвичай там і не поворухнутися було через натовп; а в насичені дні й не дихнути. Ми говорили, що то наче проводити Світову серію²⁹ на пустирі.

— Коли почнуться 1970-ті, — спрогнозував Мел, — все стане набагато гірше. І не тільки зі скупченням людей. Нам по вуха різних проблем вистачатиме.

— Яких наприклад?

— Як мінімум, проблеми будуть з авіакомпаніями та керуванням повітряним рухом, але це все інша історія. Справді значною халепою, яка вже підступає, а відділи планування більшості аеропортів ще про неї не замислюються, стане те, що ми наближаємося — і то вкрай швидко — до дня, коли авіавантажі перевищать пасажирські перевезення. Те саме рано чи пізно відбувалося з кожним видом транспорту, починаючи з каное із березової кори. Наразі літаки перевозять людей, а також трохи вантажу; але вже незабаром вантажу стане більше, ніж пасажирів. Авіакомпанії вже ближче до цього, ніж заведено вважати. Коли авіавантажі посядуть верхню позицію — що й станеться протягом наступних десяти років чи десь так, — сучасні уявлення про аеропорти здебільшого застаріють. Якщо хочеш побачити ознаку того, як це відбувається, глянь, які молоді чоловіки потрапляють зараз у керівництво авіакомпаній. Зовсім недавно ніхто не хотів працювати у відділах вантажоперевезення; це вважалося непрестижним; модними були посади в пасажирській сфері. Зараз усе навпаки! Тепер тямкі хлопчики націлюються на авіавантажі. Вони знають, що саме за цим майбутнє та великі посади.

Таня засміялася.

— Я буду старомодною й залишуся з людьми. Вантажі якимось...

До столика підійшла офіціантка.

— Страва дня закінчилася, а якщо нас і надалі відвідуватиме стільки людей, взагалі нічого не залишиться.

Вони замовили каву, Таня взяла грінку з корицею, а Мел — сандвіч зі смаженим яйцем.

Коли офіціантка зникла, Мел усміхнувся.

— Здається, я знову влаштував промову. Вибач.

— Можливо, тобі потрібна практика. — Вона зміряла його зацікавленим поглядом. — Ти вже давно не виступав.

— Я більше не президент Ради операторів аеропортів. Уже не їжджу так часто до Вашингтона чи деінде. — Та він більше не виступав з промовами й не з'являвся на публіці з іншої причини. Мел підозрював, що Таня це знає.

Цікаво те, що саме одна з Мелових промов звела їх разом. Під час однієї зі спільних зустрічей, які проводили авіакомпанії, він говорив про наближення вдосконалень у сфері авіації та повільний розвиток наземної організації, порівняно з досягненнями в повітрі. Мел використав цю нагоду для формальної репетиції промови, яку намірявся виголосити під час національного форуму, що мав відбутися десь через тиждень. Таня була серед контингенту «Транс Америки» й наступного дня надіслала йому одну зі своїх нижньореєстрових цидулок:

мр. б

прмва чудова, м всі, приземні раби, втаємо вас за т щ визнали як посадовці аеропорту заснули за своїми графіками, хтсь мусив ц сказати. хочте пораду? було б жвавіше якби менше пр факти, більше пр людей... коли пасажир у череві (літака чи кита, пам'ятає й ону?) то думас тільки про себе, про систему не дуже, закладаюся орвілл/вілбер так само почувалися як тільки відірвалися, прайтвильно?³⁰

тл

Окрім задоволення, цидулка викликала у нього певні роздуми. Це правда, усвідомив Мел — він *справді* зосереджувався на фактах та системі, виключаючи людей як окремих особистостей. Він виправив свої нотатки, змінюючи акценти за порадою Тані. Результатом стала найуспішніша презентація, яку він будь-коли проводив. Вона викликала овації та спричинила широке міжнародне обговорення. Опісля Мел зателефонував Тані, щоб подякувати. Відтоді вони й почали зустрічатися.

Думка про перше повідомлення від Тані нагадала йому цидулку, яку вона надіслала йому цього вечора.

— Дякую за пораду щодо звіту Комітету авіакомпаній з питань снігоборотьби, хоча мені цікаво, як ти його побачила раніше, ніж я.

— Нічого неймовірного. Надіслали в офіс «Транс Америки». Я бачила, як наш командир Демерест перевіряв його, заливаючись сміхом.

— Тобі Вернон показав?

— Ні, але він його розповсюдив, а я майстерно вмю читати догори дригом. І я тільки-но згадала, що ти не відповів на моє запитання: чому твій швагер тебе недолюблює?

Мел скорчив гримасу.

— Думаю, він у курсі, що я сам не в захваті від нього.

— Якщо хочеш, — сказала Таня, — то зараз можеш йому про це повідомити. Онде ця велика людина власною персоною. — Вона кивнула в бік каси, й Мел повернув голову.

Командир Вернон Демерест з компанії «Транс Америка» саме перераховував решту. Висока, широкоплеча постать нависала понад іншими відвідувачами. Він був одягнутий неофіційно, в піджак із шотландського твіду й бездоганно випрасувані слакси, що не заважало йому випромінювати владність. («Наче генерал у цивільному», — подумав Мел.) Виразні аристократичні риси Демереста аж пашіли серйозністю, поки він звертався до іншого командира «Транс Америки» — одягненого в уніформу, — який стояв поруч. Скидалося на те, що Демерест дає вказівки; його співрозмовник кивав. Командир Демерест поверхово скинув поглядом на кав'ярню та, забачивши Мела з Танею, різко, прохолодно кивнув. Тоді глянув на годинник, попрощався з іншим командиром і вийшов геть.

— Мабуть, поспішає, — сказала Таня. — Куди б він не йшов, то ненадовго. У командира Д. сьогодні Рейс Два до Рима.

Мел усміхнувся.

— «Золота каравела»?

— Саме так. А ви, сер, як я бачу, читаєте нашу рекламу.

— Цього важко уникнути. — Мел знав, як і мільйони інших людей, яким подобалися чотириколірні розгортки в «Лайф», «Лук», «Пост» та інших загальноамериканських журналах, що Рейс Два «Транс Америки» — «Золота каравела» — це візитівка компанії, найпрестижніший її рейс. Також знав, що його пілотують тільки найдосвідченіші командири екіпажів.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ